

VZDĚLANÁ SPOLEČNOST

ZÁKLADNÍ TEZE REFORMY ČESKÉHO ŠKOLSTVÍ

Milí čtenáři,

po první akci Institutu moderní politiky iSTAR představujeme výstup z této konference. Hnutí STAN svůj think-tank zakládalo, aby vytvářel vize a teze, které budou formulovat, jak by měla středová liberální politika vypadat. Think-tank má oslovit odborníky nebo lidi mimo politiku, kteří jsou vzdělání, ve svých oborech úspěšní, a kteří chtějí své zkušenosti sdílet. Nemá poskytovat své know-how jen politické straně, ale zejména širší veřejnosti, protože co je víc než informovaná veřejnost? A co je víc než možnost o věcech diskutovat na jakékoli přátelské platformě?

My všechny tyto možnosti v roce 2019 máme. A proto je občas děsivé slyšet všechna ta čísla, která nás varují. O tom, že bude další hospodářská krize. Že se 57 % mladých Čechů nezajímá o veřejné dění. Že nás čeká robotizace, což znamená, že většina lidí přijde o práci. Že se neučíme zásadní dovednost k přežití v moderním světě – kritickému myšlení, nezískáváme schopnost rychle si vyhledat a ověřit informace a získat nové dovednosti.

Zase ne všechno je špatně. V porovnání zemí OECD máme průměrnou úroveň vzdělání v České republice, nejsme na tom nejhůř. Je to ale dobrá zpráva? Můžeme se nechat ukolébat mezinárodním srovnáním, které náš vzdělávací systém řadí hned vedle Norska? Ne, nemůžeme. Protože pro získání celého obrázku potřebujeme i další fakta. Třeba ta, která hovoří o tom, že Praha i jiná velká města na tom sice možná jsou dobře, ale venkov velmi špatně. O tom, že sice získáváme tituly jak na běžícím

páse, ale po nástupu do zaměstnání se stejně všichni musíme přeskolovat, málokdy pracujeme skutečně „v oboru“.

Získáváme nakonec obrázek o poměrně nevyrovnané společnosti, která by se měla připravovat na budoucnost, o které ale neví, jaká bude. A přitom se už dnes všichni shodneme na tom, že úspěšní budeme pouze pokud se nám podaří naplnit svůj potenciál. Pokud ze sebe dostaneme vše, co v nás je. To nejlepší. A hlavně pokud to samé umožníme a zajistíme našim dětem.

Proto jsme si v iSTARu jako své první téma vybrali vzdělání. My totiž potřebujeme vzdělanou společnost a potřebujeme na ní dlouhodobě pracovat. V ruce tedy nedržíte ucelenou reformu školství. V ruce držíte souhrn myšlenek mnoha lidí, kteří o této (tolik potřebné) reformě přemýšlejí. A kteří s tím mohou politikům pomoci.

Děkuji vám za přečtení a těším se i na další témata a výzvy, které do veřejného prostoru přineseme.

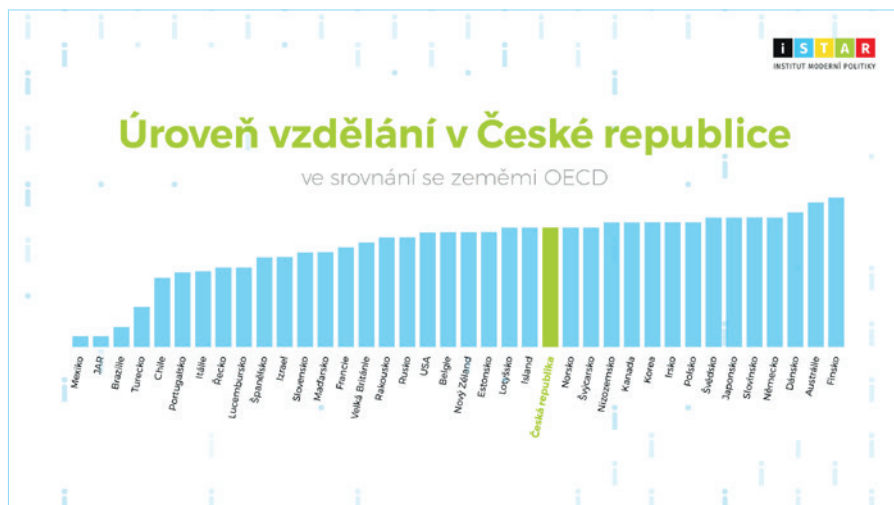

Barbora Urbanová je od prosince 2018 ředitelkou think-tanku Institut moderní politiky iSTAR. Vystudovala obor Politologie na VŠE v Praze, nyní pokračuje v doktorském studiu. Dlouhodobě pracuje pro Víta Rakušana, současného předsedu hnutí Starostové a nezávislí. V rámci svých studentských aktivit spoluzaložila spolek Stučák, který se zabývá pořádáním interaktivních workshopů vysokoškolskými studenty společenských věd. S workshopy objela střední školy po celé České republice, za tyto aktivity byla v roce 2019 oceněna cenou Gratias Tibi od Člověka v tísni. V roce 2019 byli ve finalisty ceny Eduína. Od roku 2018 je zastupitelkou středočeské obce Dolní Břežany, ve které se i narodila.

PROČ POTŘEBUJEME VZDĚLANOU SPOLEČNOST?

Nedostatečné vzdělání přináší mimo jiné problém tzv. levné ekonomiky. Naše ekonomika je málo robotizovaná, digitalizovaná a automatizovaná, také proto zaměstnáváme tolik lidí, a proto máme tak nízkou nezaměstnanost.

Odbory nedávno zveřejnily své odhady a výpočty: průměrná hodinová mzda českého zaměstnance je 10 euro za hodinu, kdežto průměrná hodinová mzda německého zaměstnance je 30 euro za hodinu. S tím je ale spojená i hodnota práce, kterou zaměstnavatel získá. V případě německého zaměstnance je to 42 euro, avšak v případě českého zaměstnance je to pouhých 13 euro. To však neznamená, že by Češi byli líní a méně pracovali.

Radek Špicar se dlouhodobě věnuje otázkám české ekonomiky, trhu práce, podpoře vědy a výzkumu. Coby ředitel pro vnější vztahy se podílel na přípravě nových rozvojových projektů firmy Škoda Auto. V současnosti je viceprezidentem Svazu průmyslu a dopravy, který je největším tuzemským zástupcem českých podnikatelů.

„Podívejme se do Finska, tam se spojují umělecké školy s technickými. Mezinárodní obchod už dnes pochopil, že Evropě a euroatlantickému prostoru ujíždí vlak obrovskou rychlostí, Číňané jsou obrovsky rychlí, jediná věc, kterou máme jako výhodu, je kreativita. Kreativita vzniká z diverzity. Z rozmanitosti. Musíme pěstovat rozmanitost a spojovat nespojitelné, protože z toho vznikají originální nápady. Proto si svoji konkurenceschopnost udržíme. Spojení podnik s univerzitou - to je ono. Z téhle spolupráce z toho nespojitelného vznikaly nejcennější nápady.”

Radek Špicar na konferenci iSTAR „Vzdělaná společnost“ pojmenoval tři klíčové jevy ve struktuře národního hospodářství, které levnou ekonomiku způsobují. První skutečností je fakt, že nejsme finální výrobci, a tak nemáme vysokou marži jakou finální výrobci mívají. Zároveň jsme zahraničním kapitálem nejvíce vlastněná ekonomika ve střední a východní Evropě, naše ekonomika je „odtoková“ a důsledkem toho peníze v tomto segmentu chybí. A v neposlední řadě je podle Špicara naše ekonomika málo digitalizovaná a automatizovaná. Český průmysl zaměstná kohokoliv, a i když se chlubíme nízkou nezaměstnaností, ve finále to znamená, že zaměstnáme všechny.

Levné ekonomiky se zbavíme pouze tak, že začneme vyžadovat kvalifikovanou a kvalitně vzdělanou pracovní sílu. Konkurenceschopnost a budoucnost České republiky se tvoří ve vzdělávacím systému. A ten dokáže identifikovat a rozvíjet talent a potenciál studentů, je nicméně na učitelích, aby dokázali každého jednoho žáka či žačku správně nasměrovat a motivovat je k jejich maximu. Bez maturantů, inženýrů a absolventů technických škol budeme jen těžko zavádět inovace, jen těžko se budeme transformovat do ekonomiky s vyšší přidanou hodnotou, těžko budeme navazovat spolupráci s univerzitami nebo investovat do vědy a výzkumu.

Víte, že...

...ČR patří mezi země, které investují do svého vzdělávacího systému vůbec nejméně, ať už jde o investice v přepočtu na hlavu žáka nebo podíl investovaného HDP?

I S T A R
INSTITUT MODERNÍ POLITIKY

Jan Lukačevič, absolvent Fakulty strojní Českého vysokého učení technického v Praze, je držitelem ocenění British Interplanetary Society Award for Best Technical Paper, v současnosti pracuje jako doktorand na oddělení kosmické fyziky Ústavu fyziky atmosféry AV ČR a podílí se na testech vědeckých přístrojů pro vesmírnou misi ExoMars 2020.

„Málokdo se do vědy pustí jinak, než přes doktorské studium. Ubývá tedy mladých lidí, kteří se chtějí vědě věnovat kvůli vlastnímu zájmu, nikoliv ruku v ruce s nějakým navazujícím studiem.“

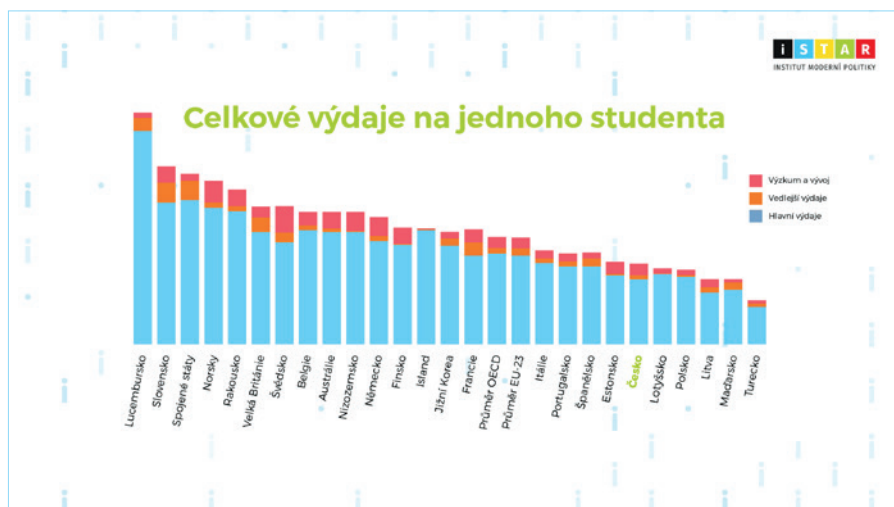

Cestou z levné ekonomiky může být i větší provázanost průmyslu a vědy. Češi jsou v několika vědních oborech na světové špičce (například kosmický výzkum, jiné obory – nanomateriály, fyzikální chemie), nevyužívají však dostatečně potenciál těchto oborů, který mají právě pro napojení na průmysl a soukromý sektor. Zájem o vědu je přitom stále slabý, nutno říct, že motivací není ani přístup vlády k vědě a inovacím.

Změnit se to snaží třeba ambasador projektu Otevřená věda Jan Lukačevič, který se snaží českou vědu zprostředkovat středoškolákům. Věda by podle něj měla být součástí vzdělávání, což však v současné době neplatí – vědecké instituce stojí stranou od vzdělávacího procesu, a studenta stojí velké úsilí, než si cestu k vědě najde. Jan Lukačevič poskytuje svůj pohled z oblasti vědy a upozorňuje, že i přes to, že by tento obor měl být výrazně průkopnický, stále se jedná o obor v mnoha ohledech konzervativní. I akademické prostředí potřebuje zásadní změnu. Změna ale nenastane, pokud se nezmění mind-set lidí, tedy způsob, jakým lidé přemýšlí.

CO KONKRÉTNĚ POTŘEBUJEME ZMĚNIT?

Na českých školách se nyní vyučují tisíce studijních oborů, současná generace se však často připravuje na pozice, které už v budoucnu nemusí existovat, což může následně prohlubovat problémy v nezaměstnanosti. Současně chybí možnosti vzdělávat se v oborech, které Čechy připraví na pozice, jež budou moci vykonávat i ve vyšším věku. Českému učiteli chybí motivace, ale i kvalitní zázemí už na vysoké škole. Existují již stovky nejrůznějších strategií vzdělávání, nikdo je však nenaplňuje a často zasluhují revizi.

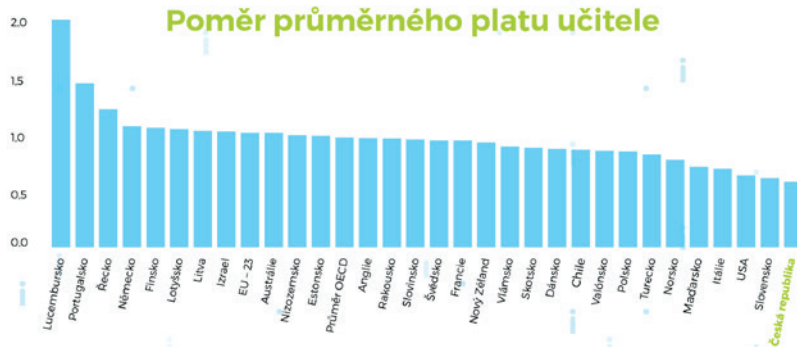
Jiří Drahoš se po studiu fyzikální chemie stal členem Ústavu chemických procesů Československé akademie věd. V oblasti vědy zůstal a působil ve funkci místopředsedy a později ve funkci předsedy Akademie věd ČR. V současné době je senátorem za obvod Praha 4 a zlepšování vzdělávacího systému považuje za svoji prioritu.

„Jsem nepřitelem vymýšlení českých cest na zelené louce. Na druhé straně sem nemůžeme jednoduše přesadit celý finský systém vzdělávání.“

Senátor Jiří Drahoš v této souvislosti otevřel otázku kvalifikací. Do učitelské profese potřebujeme nalákat ty nejlepší a pak je efektivně motivovat. Náš současný systém selhává a učitele příliš nemotivuje – 20 % vyhoří a 45 % učitelů je starších padesáti let. Není to přitom jen otázka platu, jde o skladbu výuky a rovněž o možnosti dalšího vzdělávání a praxe pedagogů. Současně potřebujeme praktičtější výuku přímo na pedagogických fakultách. Jejich studenti jsou připravováni hlavně po teoretické stránce, měl by se však výrazně zvýšit podíl praktické výuky a také nově revitalizovat řadu zastaralých sylabů. Ředitelé škol pak potřebují větší kompetence a snížení administrativní zátěže. Mnohdy nemají čas a sílu být pedagogickými leadery, jsou vnímáni jen jako ti, kdo jsou spoluzodpovědní za chod školy, a mnohdy řeší spíše nepedagogické potíže. Zásadní reformou pak musí v neposlední řadě projít rámcové vzdělávací programy a způsob výuky s tím související.

Poměr průměrného platu učitele

Lenka Štěpánová už od střední školy, kdy vedla Českou středoškolskou unii, usilovala o zapojení středoškoláků do diskuze o školství. Vedla několik kampaní za lepší financování školství. V loňském roce byla také jednou z iniciátorek kampaně „Nechceme levnou jízdu za horším vzděláním“ a v současné době působí v Učiteli naživo, kde se zaměřuje na změnu vzdělávacího systému skrze lepší přípravu učitelů a poradců pro vzdělání.

„Energii věnujme podpoře lidí, podporujeme konkrétní programy, podporujeme pedagogické fakulty, které na tom finančně také nejsou dobře. Nedělejme teď žádné zásadní zásahy do systému, ať už se to týká například cut-off skóre či maturit.“

Česká republika je dobrá v produkování strategií, zaostáváme však v jejich implementaci. To se promítá i do českého vzdělávacího systému. Klíčová je podpora učitelů a ředitelů v rozvoji jejich dovedností, není možné očekávat změnu a zlepšení ve vzdělávacím systému, aniž by se změnil styl učení. Ambasadorka projektu Učiteli naživo Lenka Štěpánová, která analyzovala situaci českých učitelů, dospěla ke zjištění, že učitelé často z pedagogických fakult odchází pracovat do odlišných profesí. Také často ztrácejí chuť k učení či zcela vyhoří. Podle dat Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, která dělala na toto téma výzkum, se asi 20 % učitelů (tedy každý pátý učitel) potkává s komplikacemi a syndromem vyhoření, až 60 % učitelů je v ohrožení, tedy nějaké příznaky syndromu vyhoření už má.

Pedagogický sbor stárne, což by samo o sobě nebyl takový problém, pokud by to nebyl indikátor toho, že do této profese nepřichází noví lidé. Chybí zejména podpora: absolventi přicházejí z pedagogických

fakult ne zcela dobře připraveni a s nedostatečnou praxí. Pedagogické fakulty ani nedokáží přilákat ty nejlepší ze všech. Tito lidé mají výhled na nízký plat a téměř žádný růst po celou dobu své profese. Zároveň zde neexistují uvádějící kolegové, takže absolventi přijdou rovnou do výuky a od prvního dne je čeká stoprocentní zátěž. Nelze proto očekávat, že budou kvalitně připravovat budoucí generace. O pracovníky ve školství je proto třeba více pečovat - základem je kvalitní příprava a uvedení do profese, zpětná vazba, spolupráce a sdílení zkušeností, profesní růst a využívání expertů například pro tvorbu vzdělávacích politik.

Štěpánová zároveň představila zajímavá data, která přináší pro Česko nehezku vizitku. Vycházela přitom z konkrétního výpočtu, jaké investice do vzdělání v porovnání k průměru OECD má Česká republika. Tedy to, co průměrně země OECD dávají procentuálně na HDP. Z analýzy vyplynulo, že dorovnání k tomuto průměru v roce 2019 chybí 55,6 miliardy korun.

Petr Gazdík se po učitelské dráze vydal do politiky, v rámci níž působil jako starosta obce Suchá Loz, kde je dnes místostarostou. Vzdělání se věnuje i nadále jako radní pro oblast školství ve Zlínském kraji a jako člen školského výboru Poslanecké sněmovny PČR.

„U 50 % absolventů dnes vůbec netušíme, co bude jejich pracovní náplň za 20 let. K tomu, aby zásadní dovedností každého absolventa bylo umět se učit novým věcem, je nutná reforma vzdělávání...“

Změna musí nastat rovněž u politiků, a to nejen v přístupu k plnění svých slibů v oblasti školství, ale i v tom, jaké změny ve školství vůbec navrhuji a prosazují. Místopředseda STAN Petr Gazdík v současné době spolu se senátorem Mikulášem Bekem připravuje reformu školství, v níž navrhuje řadu změn oproti současnému stavu. To nejzásadnější, co se podle něj musí změnit, je cíl vzdělávání. Tím má být vzdělaný absolvent, který je schopen se učit novým věcem. Pro ředitele škol či pro vzdělávací systém, je však teď za cíl považováno přivést do školy co největší počet studentů, protože podle toho je škola financována. Musí se změnit i obsah vzdělávání. Naše školství není schopno na to žádným způsobem zareagovat. Zareagoval na to naopak třeba Svaz průmyslu a dopravy tím, že začal realizovat své vlastní vzdělávací projekty. Zareagovaly na to nejrozličnější projekty na úrovni evropských fondů či nevládních organizací, ale nezareagoval na to český vzdělávací systém.

Zásadní problém může být špatná dostupnost, což naprosto redukuje kreativitu, ale i výrazná prostupnost. I čtyřiačtyřicetiletý člověk má dostat šanci získat ve svém věku výuční list a stát se například pekařem. O budoucím směřování studenta se zároveň nesmí v rodině začít mluvit a rozhodovat až v závěru studia na základní škole, ale minimálně dva až tři roky předem.

JAK CHCEME KE VZDĚLANÉ SPOLEČNOSTI DOSPĚT?

Vzdělaná společnost je základním předpokladem toho, aby byl stát demokratický, rozvíjel se a byl konkurenceschopný. Česká společnost se však stále potýká s relikty rakouskouherského mocnářství, a to i v oblasti školství. České školství je neprostopupné, bariérové a neinkluzivní ve všech směrech.

Mikuláš Bek absolvoval studium hudební vědy, v rámci níž začal i svoji kariéru. Působil na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy a zároveň na katedře muzikologie Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Dnes je rektorem Masarykovy univerzity, která pod jeho vedením dokončila rozvoj své vzdělávací a výzkumné infrastruktury a zlepšila své mezinárodní postavení ve světových žebříčcích vysokých škol. V roce 2018 úspěšně kandidoval do Senátu PČR.

„V ČR zcela chybí (kromě neúspěšných VOŠ) post-sekundární vzdělávání. Na to se musíme aktuálně zaměřit nejvíce.“

Úspěšný pokus o změnu ve vzdělání musí zasahovat všechny tři roviny systému: individuální rovinu učitelů (případně žáků); fungování institucí a systém v užším slova smyslu, což je propojení institucí, změna zároveň musí být v souladu se situací ve společnosti. Rektor Masarykovy univerzity Mikuláš Bek vnímá český vzdělávací systém jako velmi komplikovaný a rigidní, který nutí děti k rozhodnutím, která jsou fatální, zároveň tento systém nedává druhou šanci. Porovnal ho se systémem v USA, kde si student sám zvolí, kam v jakém předmětu chce dojít (může se věnovat více historii, méně matematice), zatímco systém v České republice striktně předepisuje, kam děti mají dojít.

Fatálním fenoménem českého školství je drop-out, tedy studijní neúspěšnost. Pro debatu o reformě školského systému je důležitá téma sekundárního vzdělávání, které musí být ve větší míře založené na všeobecném vzdělání. Je nutné část profesních kvalifikací posunout na postsekundární/terciární úroveň. Zároveň je zapotřebí vytvořit typ střední školy vedle gymnázií, který bude dostatečně atraktivní pro rodiče a stu-

denty, a bude kombinovat všeobecné vzdělání s některými profesními kvalifikacemi. Klíčová je také variabilita a flexibilita curricula, dnes je omezená možnost přeskakování např. z přírodovědné větve na humanitní. Co se týče terciárního vzdělávání, senátor poukazuje na nutnost posílit typ škol, které budou sloužit regionálním potřebám zaměstnavatelů (viz Jihlavská polytechnická škola).

Bob Kartous po absolvování pedagogické fakulty nastoupil do společnosti Scio, kde se věnoval vnějším vztahům, společenské odpovědnosti a vydávání periodik. Od roku 2012 působí na Vysoké škole ekonomiky a managementu v Praze. Aktivně se zajímá o problematiku vzdělávání, byl u zrodu mnoha vzdělávacích projektů a v současné době působí jako vedoucí komunikace v informačním centru o vzdělávání EDUin.

„Problém nespočívá tolik v tom, jak vzdělávací systém vypadá, ale v jaké společnosti je zasazen. Tedy chceme-li mít vzdělávací systém jako Finové, musíme být jako Finové.“

Vzdělávací systém byl vždy historicky, geograficky i kulturně ovlivňován a byl tedy vytvořen jako nástroj přežití. Češi musí pochopit, že vzdělání je cesta do budoucnosti, a pro takto malé společnosti je o to víc klíčové. Bob Kartous vidí budoucnost ve změně přístupu samotných pedagogů, které vybídl k větší aktivitě. Podle něj se nejsou čeští učitelé ochotni postavit za své zájmy. Česká veřejnost ani učitelé nedávají politickou objednávku po lepším školství. Objednávka však podle něj ani nemůže být očekávána, protože česká veřejnost je se vzdělávacím systémem spokojená. Ti, kteří nejsou spokojeni a žádají lepší vzdělávání a rozvoj v oblasti vzdělávání ve svém regionu, to řeší jinak, netlačí na systém, vybírají si soukromé školy, a přesně to do budoucna to ještě více prohloubí rozdíly. Kartous doporučuje využít vhodné nástroje, které vidí v dlouhodobém horizontu v práci s učiteli a jejich podpoře; ve střednědobém horizontu v práci s řediteli jako pedagogickými lidry na vizi školy; v krátkodobém horizontu ve změně zásadních výstupních zkoušek, tím se změní studium na předchozím stupni – změna přijímaček na střední školu vede ke změně přípravy na základní škole, dnes je to pouze o memorování a „biflování“ typových cvičení.

DOBRÁ PRAXE: CHCEME ŠKOLSTVÍ, JAKO MÁ FINSKO? PŘEMÝŠLEJME JAKO FINSKO!

Finové chápou vzdělávání jako „klíč k národnímu úspěchu“, přičemž základní hodnotou tohoto systému je to, že nabízí každému rovnocenné možnosti studovat bez ohledu na sociální a finanční prostředí, ze kterého jedinec pochází. Místo soutěžení a porovnávání se základní vzdělání soustředí na podporu a provádění systémem. Učitelům je poskytováno velmi kvalitní vzdělání na vysokoškolské bázi a jejich profese je jednou z nejdůležitějších ve společnosti. Výuka malých dětí je soustředěna na jejich silné stránky, podporuje jejich pocit bezpečí, rozvoj emočního života a sociálních dovedností. Učitelé své žáky podporují, dodávají jim odvahy. Výkon žáků není ohodnocen známkami či jiným hodnocením až do určitého věku.

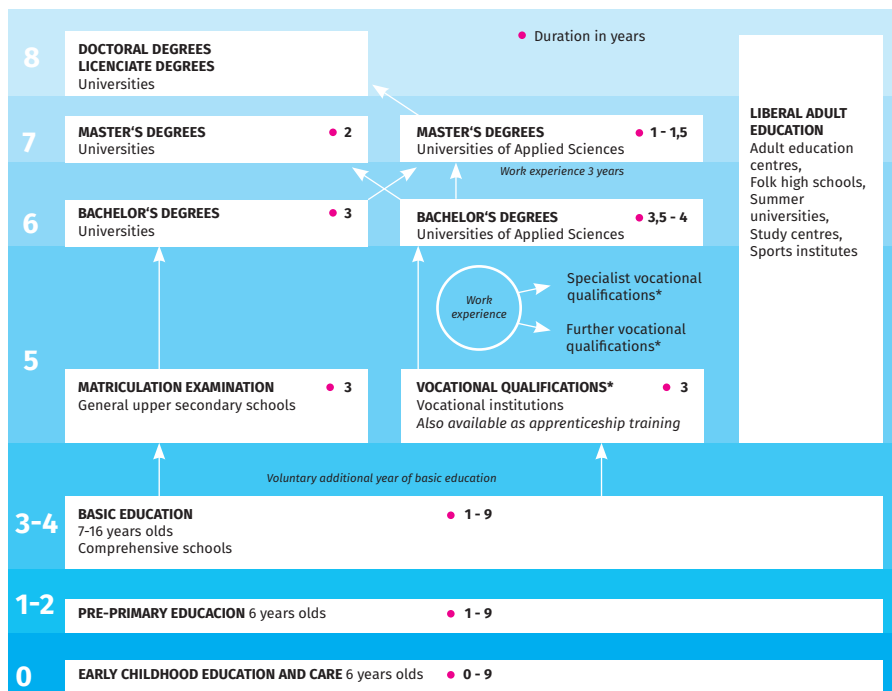
Každý může rozvíjet své všeobecné vzdělání nebo se naopak velmi brzy profesionalizovat ve vybraném oboru. Ve Finsku je vzdělávání zdarma, bez zajímavosti není ani to, že jsou pro děti ve školách zdarma i zdravé obědy.

Reforma ve Finsku začala v roce 1972. Od té doby byly provedeny hned dvě reformy základního curricula, v roce 2006 a pak po 10 letech v roce 2016.

**Finové chápou vzdělávání jako
„klíč k národnímu úspěchu“.**

EDUCATION SYSTEM IN FINLAND

0 Early childhood education, 1 Primary education, 2 Lower secondary education, 3 Upper secondary education,
4 Post-secondary non-tertiary education, 6 Bachelor's or equivalent, 7 Master's equivalent, 8 Doctoral or equivalent

JAK SPOLU SOUVISÍ SAMOSPRÁVY, SUBSIDIARITA A VZDĚLÁVACÍ SYSTÉM?

Český vzdělávací systém patří spolu s holandským k nejvíce decentralizovaným systémům vůbec. Ředitel konkrétní školy má vysokou míru autonomie jak v nakládání se zdroji, tak v řízení vzdělávacího kurikula. Byť princip demokratičnosti a subsidiarity strategické dokumenty EU definovaly v 90. letech jako stěžejní pilíře vzdělávání, současné nastavení systému v ČR má své stinné stránky. Mezinárodní šetření v oblasti výsledků vzdělávání ukazují na selhání českého systému v této zásadní oblasti. Tedy vysoká míra autonomie škol a subsidiarity v řízení negarantuje to nejdůležitější, tedy dosahování stanovených vzdělávacích výsledků. Problematika neúspěšnosti českých žáků v oblasti spadá do pedagogické oblasti. Demokratické principy, subsidiarita a participace jsou však oblastí, ve které právě místní samosprávy mají bohaté zkušenosti a znalosti. A jelikož jsou tyto principy jedním z pilířů evropského vzdělávání, přímo se nabízí otázka, jak mohou či dokonce mají obce jako zřizovatelé v tomto smyslu do vzdělávání vstupovat.

Základem fungující samosprávy jsou aktivní obyvatelé se základními občanskými kompetencemi, schopností kritického myšlení, ochotou se osobně angažovat při zachování respektu k demokratickým principům řízení. Ale právě kompetence k angažovanému občanství je třeba budovat a rozvíjet – a to je jedním z obecných cílů vzdělávání, tak jak je definuje školský zákon. Podporovat děti v zájmu o místo kde žijí, v aktivním přístupu k řešení problémů, boji proti lhostejnosti, ochotě a schopnosti převzít odpovědnost, upřednostnit prospěch komunity před osobním ziskem atd. Pokud mají demokratické principy fungovat nejenom ve

školsství samotném, ale především ve společnosti jako takové, je potřeba kompetence jednotlivých (i budoucích) aktérů rozvíjet. Školské rady jsou jedním z velmi zřejmých důkazů toho, jak subsidiární princip ukotvený v zákoně společnost velice často neumí využít a příležitost z něj plynoucí se změni v byrokratický naprosto postradatelný prvek řízení. Školská rada je tripartitní orgán, ve kterém mají stejné poměrné zastoupení pedagogové školy, rodiče žáků školy a zřizovatel. Dle zákona má školská rada docela důležité úkoly – vyjadřuje se ke školnímu vzdělávacímu programu a jeho realizaci, schvaluje školní a pravidla hodnocení, podílí se na tvorbě koncepce školy, projednává rozpočet, inspekční zprávy, podává podněty i návrh na vyhlášení konkurzu na ředitele na konci funkčního období. V praxi se často jedná o skupinu lidí, kteří se nechali přemluvit a svolili ke jmenování, dvakrát ročně se sejdou, odsouhlasí co je třeba a pořídí zápis. V lepším případě. Drtivá většina příležitostí k participaci na správě a řízení školy zůstane nevyužitá. Pokud má někdo z rodičů ve škole problém, jde si postěžovat starostovi. Kolik z nespokojených rodičů se obrátí na školskou radu? Kolik jich má k volenému samosprávnému orgánu důvěru, že dokáže něco vyřešit? Kolik starostů stěžujícího se rodiče odkáže právě na zvoleného zástupce rodičů ve školské radě? S demokratickými nástroji neumíme zacházet, rozhodování na nejnižší možné úrovni nám není vlastní a příležitosti participativního postoje a jednání neumíme využít. Možná to lze pochopit u generace dnešních rodičů, z nichž většina ještě v dětství fungovala v nedemokratickém systému. Ale nerozvíjet dnešní děti právě v občanských kompetencích a demokratickém smýšlení je obrovská neodpovědnost naší společnosti. Starostové vědí, jak důležití jsou pro obce odpovědní občané, vědí, že bez dětí – mladé generace, budou komunity skomírat.

A starostové mají mnoho nástrojů, jak občanskou angažovanost v dětech podporovat:

- podpora školních parlamentů a juniorských zastupitelstev
- účast žáků školy na komunitním plánování
- participativní rozpočty – příležitost pro děti obhájit a financovat svůj projekt
- aktivní zapojení dětí do správy obce – údržba zeleně, úklid, drobné práce

- propojování školy a komunity – školáci asistují při počítačových kurzech pro seniory, doučují mladší děti, organizují sportovní hry pro malé děti a aktivity pro rodiny s dětmi
- propojování školy a místních živnostníků – oblast člověk a svět práce realizovaná ve spolupráci s místními zemědělci, řemeslníky a podnikateli
- podpora dobrovolnictví – pomáhají tam, kde žiješ, prodej výrobků – výtěžek pro odchycená zvířata v obci, pomoc seniorům, sbírka knih pro knihovnu, hračky do školky
- veřejné oceňování přínosu aktivit dětí – zvláštní ceny, prezentace jejich práce na zastupitelstvu, webovkách, ve zpravodajích
- příspěvky dětí do radničního periodika – dětská redakce
- respekt k potřebám dětí všech věkových kategorií – hřiště nejenom pro batolata, ale široké spektrum volnočasových aktivit i pro teenagery

Martina Běťáková je od roku 2014 neuvolněnou místostarostkou středočeské obce Psáry. Má na starosti problematiku vzdělávání a dotací. Nejen ve volných chvílích pořádá EDUpoint Psáry a vede RC Domeček s dětskou skupinou Klubíčko a mikrojeslemi Rafík. Obec zastupuje v komisi MAS Dolnobřežansko a je členkou školské komise STAN.

JEDEN Z NAŠICH KONKRÉTNÍCH CÍLŮ: SPOKOJENÝ A MOTIVOVANÝ PEDAGOG

Pouze 50 %

absolventů pedagogických fakult nastupuje do škol.

40 % učitelů

je starších 49 let, což znamená, že za chvíli bude problém s tím, kdo bude děti učit.

75 % času

v hodinách mluví učitelé a žáci poslouchají, byť studie prokazují, že činnostní učení významně zlepšuje jejich výsledky.

Více než polovina

učitelů ve své práci nevidí smysl a nemá pro ni nadšení.

75 % platu vysokoškolsky vzdělaných profesí mají čeští učitelé, jsou spolu se slovenskými učiteli nejhůře platově ohodnoceni.

Jak tomu čelit konkrétně?

- Zvýšením platů pedagogů a pracovníků ve školství
- Metodickou podporou pedagogů v praxi
- Odstraněním bariér pro nepedagogické odborníky a jejich zapojením do vzdělávacího procesu
- Systematickou podporou interaktivních způsobů výuky
- Zavedením tvůrčího volna pro pedagogy

ZAVEDENÍ TVŮRČÍHO VOLNA PRO PEDAGOGY JIŽ STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ NAVRHLI

Krycí jméno zní: sabatikl.

Ještě než vám vysvětlím, o co v případě exoticky znějícího názvu přesně jde, chtěla bych věnovat několik slov našim východiskům. Odrazili jsme se od toho, že profese učitele je nesmírně náročná. Vypovídají o tom mnohé průzkumy, které velmi často upozorňují na vysoké riziko syndromu vyhoření. Na ohrožení pedagogů upozorňuje například studie odborníků z Psychiatrické kliniky 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze nebo Pedagogické fakulty Univerzity. V rámci těchto výzkumů bylo zjištěno, že jedna pětina učitelů vykazuje akutní příznaky syndromu vyhoření a aspoň některý z příznaků má více než dvě třetiny učitelů (!). Pouze necelá šestina pedagogů žádné projevy vyhoření nemá. To je alarmující, nemyslíte? Vyhořelé učitele totiž pro naše děti určitě nechceme.

Jak ale vyhoření efektivně zabránit? Co třeba prostřednictvím volna pro vlastní vzdělávání? Ano! - A právě v tom spočívá ten výše zmíněný sabatikl. Pozor, není to volno! Je to volno pro vlastní vzdělávání, díky kterému učitelé mohou načerpat nové znalosti, zkušenosti a dovednosti, zkrátka rozvíjet se.

To prapodivné slovo sabatikl pochází z latinského sabbaticus a překládá se jako tvůrčí volno. Jeho cílem je tedy profesní rozvoj pedagogů (ten je žádoucí bez dalšího vysvětlování) a zároveň částečná změna prostředí, která může pomoci snížit riziko syndromu vyhoření. A teď už víte to podstatné, proč jsme se rozhodli předložit návrh zákona, který by sabatikl zavedl do českého práva.

Předloha, o které s vámi chceme podrobněji hovořit v rámci připravovaných seminářů, zavádí institut volna pro vlastní vzdělávání, které mohou

již nyní čerpat vysokoškolští akademici, i pro učitele na mateřských, základních a středních školách. Ti by měli mít nárok na tvůrčí volno v délce až 12 měsíců, během kterých jim náleží náhrada tarifní výše mzdy, a to za splnění podmínky, že minimálně 10 let působí jako učitelé a tohoto nároku nevyužili v posledních 10 letech. Zároveň musejí řediteli, jehož schválení žádost o volno podléhá, předložit plán aktivit, který bude směřovat k vlastnímu vzdělávání nebo tvůrčí činnosti. Myslíme i na zachování hladkého chodu školy: ředitel může počátek čerpání volna odložit až o 12 měsíců tak, aby nebyla ohrožena výuka. Že ten sabatikal není ani v České republice ničím novým? Máte pravdu. V soukromé sféře se tvůrčí volno začíná po vzoru některých evropských zemí rozšiřovat i u nás. A podle našeho přesvědčení by tenhle institut měl proniknout i do oblasti školství, třeba i z toho důvodu, aby absolventi pedagogických fakult a ani zkušení učitelé neměli důvod školství opouštět. A aby naše děti měly učitele, které jejich práce baví a naplňuje - a kterým pro ni stát vytváří potřebné podmínky.

Věra Kovářová pětapadesátiletá rodačka z Prahy vystudovala zahraniční obchod na VŠE a bezmála čtrnáct let působila jako lektorka německého jazyka, který zároveň patří i mezi její největší koníčky. Věnovala se také překladatelské činnosti. Své vzdělání si průběžně doplňovala – dvouletým manažerským postraguálním studiem na European Business School Prague a ročním kurzem právní němčiny na Univerzitě Karlově v Praze.

K zásadnímu obratu v jejím životě došlo

po přestěhování z Prahy do malé obce Chýně v okrese Praha-západ. V roce 2006 zde byla v komunálních volbách zvolena uvolněnou místostarostkou a o dva roky později se stala starostkou. V současné době je středočeskou zastupitelkou, místopředsedkyní hnutí Starostové a nezávislí, a místopředsedkyní Sdružení místních samospráv, kterému se v roce 2012 podařilo za podpory STAN a TOP09 docílit spravedlivého systému přerozdělování daní mezi obce a města. V roce 2013 byla zvolena poslankyní Parlamentu ČR, mandát v roce 2017 obhájila.

NA ČEM TEDY MUSÍ REFORMA ŠKOLSTVÍ STÁT?

Pracujme s žáky, učiteli a řediteli, nezapomínejme na zřizovatele

Žáky je nutné motivovat, aby je vzdělávání bavilo, učitele je nutné podporovat, aby byli ve svých oborech skvělí a motivovaní své znalosti předávat dál, ředitelům je třeba předávat odpovědnost nikoliv za byrokratické povinnosti, ale za vizi školy. Ředitel je klíčem k výborné škole, proto je potřeba vytvářet programy, které budou skvělé ředitele podporovat a zároveň propojovat. Zároveň je nutné nezapomínat na zřizovatele škol, tedy obce a jejich starosty či starostky.

Obsah vzdělávání a propojení s praxí

Propojování zdánlivě nespojitelného, protože kreativita, která může být jedinou naší konkurenční výhodou, vzniká z diverzity. Propojujeme proto nejen školy s praxí - konkrétně a funkčně - ale také umělecké obory s technickými tak, aby bylo možné vytvořit něco nového a jiného. Podporujeme vědu již na univerzitách, vytvoříme funkční výzkumná pracoviště, která budou schopna oslovit i mladé a nadšené lidi. Zároveň základní školství musí poskytnout schopnost orientace v moderním světě, ovládání moderních technologií, vyhledávání informací a jejich kritické zhodnocení. Rámcové vzdělávací programy musí projít důkladnou revizí, z jejich obsahu a cílů musí vycházet jakékoliv zkoušky (ať už přijímací či srovnávací).

Institute

Institute musí být propojené. Mateřské školy se základními, základní se středními, nelze tyto stupně zdělávání striktně oddělovat. Zároveň je nutné reagovat na poptávku, nejlépe v regionech, vytvářet tak školy, které budou dostatečně atraktivní pro děti i rodiče, budou poskytovat podobný typ vzdělání jako gymnázia, nicméně dokáží nabídnout i některé profesní kvalifikace. Zároveň je nutné zajistit dobrou propustnost systému - např. tzv. "přeskakování" z humanitní větve na přírodovědeckou. Pro dobrou reakci systému na poptávku ve společnosti je nutné zajistit jejich dobrou komunikaci a propojení.

Investice do vzdělání (ve výši 7 % HDP)

Na všechna výše zmíněná opatření potřebujeme dostatek prostředků. Investicí do vzdělání pro nás však není pouze zvýšení platů učitelům (na 130 % průměrné mzdy co nejdříve to bude možné), ale také investice do profesního rozvoje ředitelů škol a učitelů. Zároveň se musí změnit dosavadní nastavení financování českého školství, které školy podporuje v nasátí co největšího počtu žáků na úkor kvality výuky.

Příprava na budoucnost

Naše společnost musí pochopit, že vzdělaná společnost je absolutně nezbytná pro společnost připravenou na budoucnost a v budoucnosti úspěšnou. My nevíme, jak bude budoucnost vypadat, musíme se však učit znalosti a schopnosti, které nám budou při přizpůsobování se rychle se měnícímu světu užitečné. Využijeme proto náš potenciál, budujeme úspěšnou společnost, která bude dobrá v tom, co dělá, bude motivována to dělat. Jen takovým způsobem je možné zajistit náš úspěch a naši konkurenceschopnost.

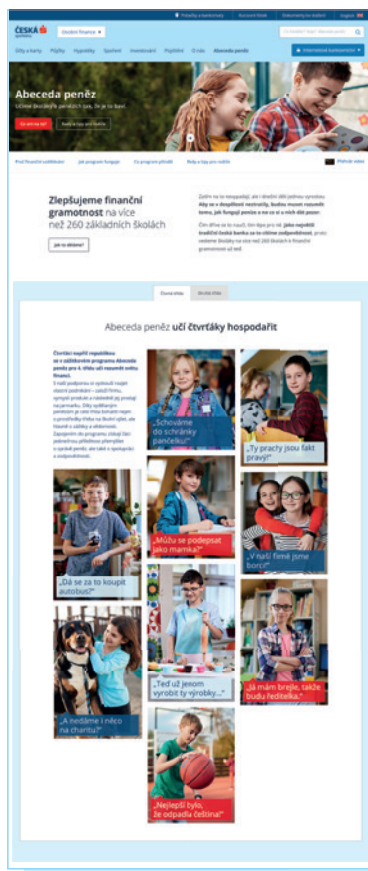
INSPIRATIVNÍ PROJEKTY A PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Nehledejme recepty na problémy, které už naše společnost umí aktivně řešit a umí si pomoci. Podporujeme fungující projekty, vezměme si z nich příklad. A šířme o nich podvědomí.

Abeceda peněz

Projekt Abeceda peněz, akreditován MŠMT, učí už druhým školním rokem zážitkovou formou finanční gramotnost žáky čtvrtých tříd základních škol. Ukazuje jim svět financí i souvislosti v něm a hravou formou prohlubuje jejich vědomosti týkající se hospodaření s penězi. V několikátýdenním programu se školáci učí plánovat své finance, nové znalosti průběžně přenášejí rovnou do praxe a zkusí si vlastní podnikatelský projekt. Zapojeno je cca 200 škol napříč celou Českou republikou.

<https://www.csas.cz/cs/page/abecedapenez>

CoderDojo Česká republika

CoderDojo je celosvětové hnutí založené na bezplatných programovacích klubech pro mladé lidi od 7 do 17 let věku. V těchto klubech se děti a mladí lidé za pomoci mentorů vzdělaných v oblasti IT učí, jak například postavit webové stránky, vytvořit mobilní aplikaci nebo naprogramovat počítačovou hru. CoderDojo funguje na základě dobrovolnické práce tzv. šampionů, kteří zabezpečují organizaci a mentory, kteří mají technické schopnosti a učí děti programovat.

<https://coderdojocesko.cz>

EDUin

EDUin je obecně prospěšná společnost založená roku 2010 Tomášem Feřtkem, Zdeňkem Slejškou a Lucií Slejškovou. Věnujeme se otázce vzdělávání a naší snahou je informovat veřejnost o všem, co se ve vzdělávání děje a je důležité. Nabízíme široké veřejnosti srozumitelnou a zajímavou formou dostupné informace o tom, jak a proč se mění naše školy, jak se učíme my, nejen naše děti. Propojujeme odborníky z různých oborů, kteří se tématu vzdělávání a rozvoji lidských zdrojů věnují a mají podnětné myšlenky. Propagujeme výsledky výzkumů a studií a seznamujeme s nimi poutavě a srozumitelně širokou veřejnost.

<https://coderdojocesko.cz>

Elixír do škol

Jsme neziskovka, kterou založila Nadace České spořitelny a jejímž posláním je zlepšení přírodovědného a technického vzdělávání v Česku. Naše cesta vede skrze podporu kolegiálního vzdělávání a učitelů fyziky a digitálních technologií. Víme, že učitel za svůj profesní život ovlivní skoro 2000 dětí a pokud je kantor zapálený a učí poutavou formou, dokáže děti nadchnout a ty pak přirozeně výuka baví a mnohem více se i naučí.

<https://www.eduin.cz>

Fyzikální jarmark

Experiment je základem přírodních věd. Zájem o experimentování by měl být podporován a rozvíjen už na 1. stupni ZŠ. Adepti učitelství tak potřebují názorné návody a praktickou zkušenost. Proto Fyzikální jarmarky pro žáky prvních ročníků ZŠ v Liberci připravují a realizují v rámci předmětu Fyzika v přírodovědě studenti učitelství 1. stupně ZŠ na TUL. Studenti tak mají možnost prakticky si správně vedené experimentování připravit, vyzkoušet a prožít nadšený zájem dětí, který jim pak bude motivací.

<http://fyzikalnijarmark.wikifoundry.com>

– Učíme v souvislostech

Kampaň GRAMOTNOSTI.

PRO (NÚV) je součástí OP VVV projektu Podpora práce učitelů. Napomáhá budování kapacit v oblasti kolegiální podpory učitelů a podporuje rozvoj profesního vidění učitelů v oblasti základních gramotností v praxi MŠ a ZŠ (matematická, čtenářská a digitální). Projekt propaguje sdílené pojetí gramotností v běžných aktivitách s dětmi. Jednou týdně se na propojeném blogu objevuje nový článek k potenciálu rozvíjení gramotností v praxi MŠ a ZŠ (<http://gramotnosti.blogy.rvp.cz>)

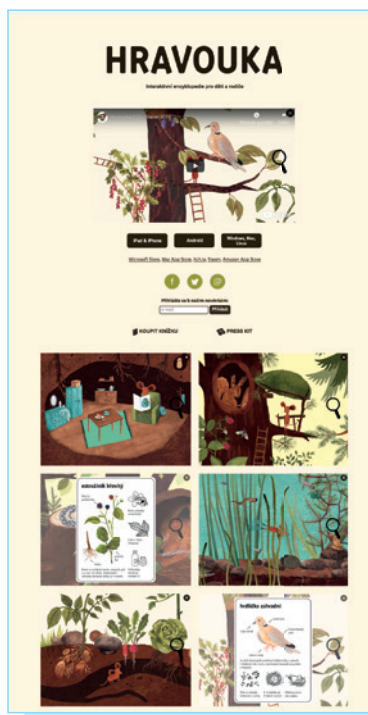
<https://gramotnosti.pro>

[illegible]

Hravouka

Interaktivní vzdělávací hra pro děti a jejich rodiče. Vyšlete své dítě na dobrodružnou cestu za objevováním přírody, jejích zákonů a hlavních druhů rostlin a živočichů. Půvabně ilustrovaný svět flóry a fauny okouzlí vás i vaše děti a spolu budete poznávat bohatství jeho přírody. Budete se do něj chtít vracet znovu a znovu, stejně jako k oblíbeným knihám svých dětí.

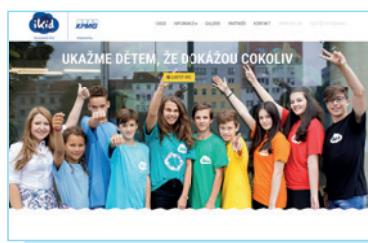
<http://www.hravouka.cz>

iKid (Innovative Kid)

V iKid si děti pod vedením učitelů a mentorů z byznysového prostředí vytvoří v bezpečném prostředí školy a s pomocí propracované iKid metodiky svůj vlastní startup. Během půl roku si mladí inovátoři projdou všemi fázemi uvádění produktu na trh. Od nápadu a jeho validace, přes výrobu funkčního prototypu, až po marketingovou strategii a prezentaci před odbornou porotou. Během projektu jsou pro žáky připravené také rozvojové workshopy, exkurze ve firmách a konzultace s odborníky.

<https://ikid.cz>

Inovační laboratoř

Inovační laboratoř je praktický projektový seminář určený pro studenty Univerzity Karlovy. Studenti pracují v týmech s využitím přístupů startupového světa i světa neziskového sektoru. Důraz je kladen na různé ověřovací metody, díky kterým lze v rámci inovačního procesu eliminovat rizika. Studenti si na reálném projektu zkouší business modelování, teorii změny, experimentování aj. V průběhu semestru získávají zpětnou vazbu od uživatelů, mentorů, donorů, investorů i od sebe navzájem.

<http://www.inovacnilaborator.cz>

Kreativní partnerství (Společnost pro kreativitu ve vzdělávání)

Program Kreativní partnerství je postaven na metodologicky vedené spolupráci pedagogů a umělců, kteří společně vytvářejí třídní projekty, reflektující individuální potřeby žáků.

Třídní projekty jsou postaveny na multiborovosti, zážitku a participativnosti žáků i pedagoga, který má možnost obohatit frontální výuku technikami a pracovními postupy, které do vzdělávacího procesu přináší umělec. Učitelé jsou také vedeni k integraci principů a nástrojů akčního výzkumu do každodenní výuky.

<https://www.crea-edu.cz>

Malá digitální univerzita

V rámci pokračování úspěšného programu polytechnického vzdělávání Malá technická univerzita jsme ve spolupráci s IT experty vytvořili metodiky a podpůrné materiály digitálního vzdělávání dětí v mateřských školách a základních školách, Malou digitální univerzitu. Důraz klademe na poznání digitálního světa bez elektroniky (screenless), na koberci a prožitkem.

<https://www.mduni.cz>

Matika je IN, Gramatika je IN, Finanční gramotnost je IN

Zábavná forma online učení matematiky, gramatiky a finanční gramotnosti pro žáky na základních školách, která vychází z Hejného principů a principů gamifikace. Je to obsáhlá digitální sbírka příkladů a úloh z matematiky, které je možné procvičovat hravou formou na tabletech, počítačích nebo interaktivních tabulích. Úlohy je možné tisknout. Učitelé a rodiče získávají navíc přehled o výsledcích žáků své třídy.

<https://www.zlatka.in/cs/>

<https://www.grammar.in/cs/>

<https://www.matika.in/cs/>

MŮŽEŠ PODNIKAT

Cílem programu MŮŽEŠ PODNIKAT je inspirovat studenty k podnikavosti. Věříme, že každý člověk je jedinečný a má možnost se v životě realizovat a být šťastný. Chceme, aby mladí lidé byli aktivní a sebevědomí, aby ve svém životě realizovali své plány a sny a měnili tak naši společnost k lepšímu. Spolupracujeme s podnikateli, kteří vedou semináře pro studenty středních škol a učí je svými příběhy a diskusí o podnikavosti. Program realizujeme v celém Česku. Ročně projde semináři až 8000 studentů.

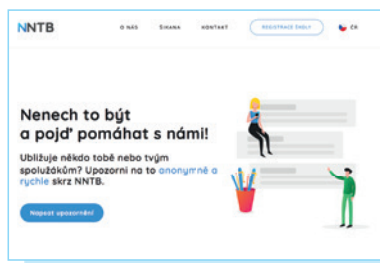
<https://muzespodnikat.cz>

Nenech to být

Nenech to být (v zahraničí FaceUp.com) je webová platforma a mobilní aplikace bojující proti šikaně a vylučování z kolektivu na školách po celém světě, od Prahy po Indii. Funguje jako online schránka důvěry a s podporou MŠMT & odborníků přináší efektivní způsob odhalování těchto problémů často už v jejich zárodku. Kromě aplikace se soustředíme i na prevenci šikany a další aspekty spojené s přátelskou atmosférou ve škole. Za společností stojí tým středoškoláků, kteří se s šikanou sami setkávali.

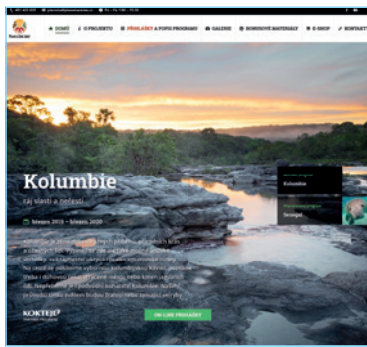
<https://www.nntb.cz>

Planeta Země 3000

Planeta Země 3000 je populárně naučný vzdělávací projekt s přírodovědně-historicko-geografickým přesahem pro žáky a studenty základních i středních škol v celé České republice. Prostřednictvím pestřích multimediálních projekcí fotografií, videosekvencí, animací, map a didaktických nákresů, autentických zvuků, hudby a naživo komentovaného výkladu projekt divákům poutavou formou přibližuje učebně náročná témata, ukazuje krásy i aktuální problémy našeho světa, motivuje k zamyšlení a osobnímu rozvoji.

<http://planetazeme3000.cz>

Pochopim.to

Naším posláním je udělat školní hodiny příjemnější a efektivnější s využitím moderních technologií, tak aby hodina bavila žáky i učitele.

<https://www.pochopimto.cz/landing-page>

PRIM – Podpora rozvíjení informatického myšlení (Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích)

Projekt připravuje komplexní změnu školního předmětu informatika. Mění zaměření předmětu z uživatelského ovládání počítače na robotiku, programování, porozumění světu počítačů. Připravuje více než 10 sad vzdělávacích materiálů pro všechny stupně škol od maturit po mateřskou školu, dále systém vzdělávání učitelů v praxi a přípravu budoucích učitelů, popularizuje informatiku jako další směr, kterým mohou děti objevovat svět. Do projektu jsou zapojeny všechny pedagogické fakulty v ČR.

<https://www.imysleni.cz>

Programy na Finanční gramotnost – Bez práce nejsou koláče a Směnárna

Techmania Science Center ve spolupráci s Československou obchodní bankou a Českou asociací science center dva programy podporující rozvoj finanční gramotnosti. Cílem obou programů je hravou formou přiblížit základní znalosti a dovednosti, které dětem pomohou se ve financích vyznat. Programy jsou koncipovány jako zábavné skupinové hry, při kterých se děti zcela jednoduše a nenásilně dozví, jak funguje svět financí, jaký význam mají pro stát i jednotlivce anebo jak funguje domácí rozpočet.

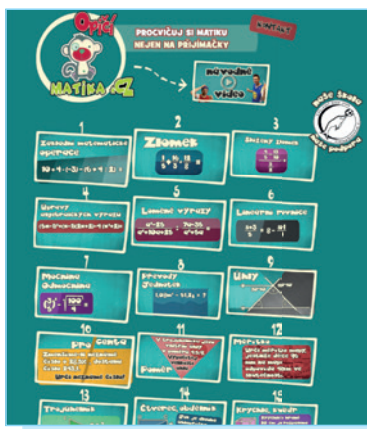

<https://techmania.cz/cs/navstivte-nas/workshopy/bez-prace-nejsou-kolace/>

OpičíMatika

Opičí Matika je projekt, který pomáhá žákům a učitelům druhého stupně základní školy s matematikou. Opičí Matika pomáhá žákům se připravit na přijímačky z matematiky na střední školu. Opičí Matika to 22 kapitol s více jak 120 příklady, vše zpracováno ve formě videa. Každá kapitola obsahuje návodné video a příklady k procvičení. Vše volně dostupné.

<http://www.opicimatika.cz>

Pevnost poznání, interaktivní muzeum vědy Univerzity Palackého

Pevnost poznání je popularizačním centrem. Jeho cílem je zábavnou formou přibližovat vědu a výzkum všem věkovým kategoriím. Nachází se v architektonicky i historicky výjimečné budově, bývalém vojenském skladu z 19. století. Návštěvníci se baví a vzdělávají prostřednictvím interaktivních expozic a digitálního planetária. Díky své ojedinělé atmosféře, kde se střetává bohatá historie s dynamickou současností, nabízí Pevnost poznání inspirativní prostředí pro setkávání široké veřejnosti.

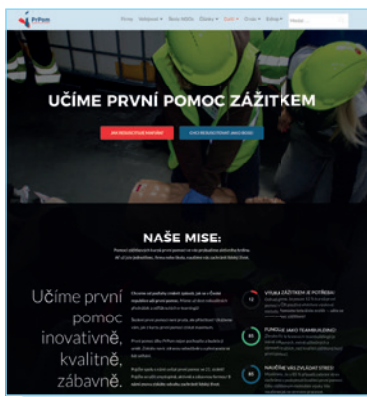
<https://www.pevnostpoznani.cz>

PrPom

Chceme od podlahy změnit způsob, jak se v České republice učí první pomoc. Máme už dost nekvalitních přednášek a odfláknutých e-learningů! Děláme z lidí hrdiny: učíme první pomoc ZÁŽITKEM!

<https://www.prpom.cz>

Rok revoluce aneb Sametový rok očima youtuberky

Rok Revoluce aneb Sametový rok očima youtuberky mapuje v celkem sedmi krátkých video lekcích rok 1989 od ledna do prosince. Postava fiktivní youtuberky Aničky B. přibližuje žákům ZŠ a studentům SŠ atraktivním, odlehčeným způsobem klíčové momenty přerodu totalitního ČSSR v demokratickou zemi. Série ukazuje rok 1989 jako postupnou vlnu událostí v tehdejším Východním bloku vedoucí k vítězství demokracie, skrze tyto události však lekce upomínají i na předchozí dlouhá desetiletí nesvobody.

<https://www.rokrevoluce.cz>

Ředitel naživo

Ředitel naživo je dvouletý vzdělávací program pro lidi ve vedení škol v rozsahu 350 hodin. V srpnu 2019 zahajujeme první pilotní ročník programu. Programem prochází společně ředitel a zástupce. V odůvodněných případech se místo zástupce může zúčastnit jiný člen týmu, který se zabývá kvalitou výuky ve škole. Pro dvojice, které mají motivaci pracovat na tom, aby se děti v jejich školách učily naplno a s radostí, a chtějí sdílet své zkušenosti. Do programu se mohou hlásit týmy ze základní i střední školy bez ohledu na region, velikost školy, či délku praxe ředitele nebo zástupce. Věříme, že různorodost obohacuje.

<https://reditelnazivo.cz>

Salmondo

Salmondo je jednoduchá webová aplikace na podporu kariérového poradenství na základních a středních školách. Jejím cílem je zpřístupnit kariérové poradenství mladým lidem a podpořit výchovné a kariérové poradce, aby své služby mohli poskytnout efektivně všem žákům, kteří je potřebují.

<https://www.salmondo.cz>

Senioři píší Wikipedii

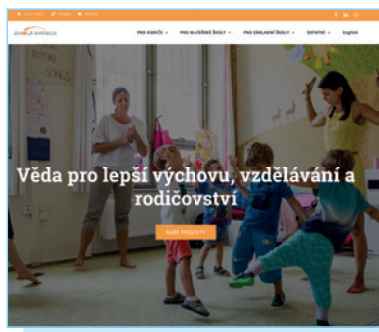
Program Senioři píší Wikipedii si klade za cíl více zapojit do používání a tvorby Wikipedie seniory. Tato skupina je zde doposud zastoupena velmi skromně, přestože právě senioři mají díky svým celoživotním zkušenostem a znalostem velký potenciál tuto online encyklopedii 21.století obohatit o spoustu užitečného obsahu. Prostřednictvím programu vytváříme prostor, kde senioři nachází novou formu seberealizace a pocit užitečnosti, a ukazujeme veřejnosti jejich přínos pro současnou společnost.

https://cs.wikipedia.org/wiki/Wikipedie:Senioři_p%C3%AD%C3%AD_Wikipedii

Schola empirica

Naším cílem je podporovat učitele, sociální pracovníky a rodiče tak, aby mohli dětem nabídnout tu nejlepší možnou péči. Pro naplňování tohoto cíle se snažíme hledat nejvhodnější cestu, a to za pomoci empiricky podložených výzkumů a na základě sítování všech klíčových aktérů a uplatňování jejich zkušeností.

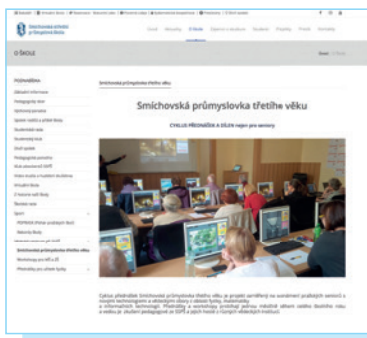

<http://www.scholaempirica.org>

Smíchovská průmyslovka třetího věku

Jedná se o projekt postavený na vzájemné spolupráci mezi třemi generacemi. Během cyklu přednášek a workshopů se senioři seznamují s moderními technologiemi v oblasti STEM. Vedoucí workshopů jsou středoškolská učitelé a popularizátoři vědy, kteří připraví téma tak, aby bylo starší generaci pochopitelné. Studenti SSPŠ seniorům asistují jak přímo v průběhu workshopů, tak jako tzv. „Hodinoví ajťáci“, kdy seniorům pomáhají s jejich osobními IT zařízeními přímo u nich doma.

<https://www.ssps.cz/about/read/216>

Srdcem, ne očima

Jsme studenti, kteří se nechali inspirovat projektem Humanae k vytvoření projektu primární prevence pro ZŠ. Využíváme přirozenou kreativitu k podnícení myšlenek o lidské rovnosti a jedinečnosti. Snažíme se o změnu ve společnosti oklamané předsudky. Jezdíme za žáky základních škol a děláme pro ně výtvarné workshopy, během kterých si každý účastník namíchá vlastní barvu pleti. Odpovídáme na otázky o kamarádství a o lidské hodnotě. Pořádáme také workshopy pro učitele.

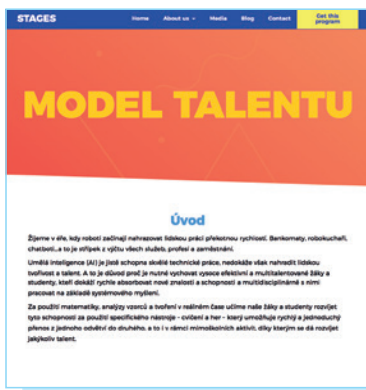
<https://www.facebook.com/srdcemneocima/>

STAGES – vzdělávací systém pro rozvoj talentu, tvořivosti a inovativního myšlení

STAGES je vzdělávací systém pro rozvoj tvořivosti a matematického myšlení, který rozvíjí potenciál a talent každého žáka. Žáci si za jeho podpory osvojují široké spektrum dovedností, které se učí záměrně mezi-předmětově propojovat, jak ve škole, tak v jiných oblastech života. Systém akceleruje schopnost i rychlost učení se, aktivuje talenty všeho druhu (tzv. multitalent) a celkovou všestranost. Výrazně zvyšuje šance uplatnění se na budoucím dynamickém trhu práce a měnícím se světě.

<https://www.stages.global/cs/model-talentu/>

Stavitelé města

Projekt je součástí Strategie adaptace hl. m. Prahy na klimatickou změnu. Prostřednictvím moderních výukových metod a aktivit s žáky MŠ, ZŠ a SŠ zvyšují jejich kompetence v oblasti adaptace na změnu klimatu, a to jak na rovině obce/školy/domácnosti, tak na rovině vlastního chování. Žáci mapují lokality zranitelné vůči změně klimatu v okolí školy, navrhuji adaptační opatření, své návrhy zpracují a představí je zastupitelům a úředníkům MHMP. Vítězné návrhy získají finanční prostředky na realizaci.

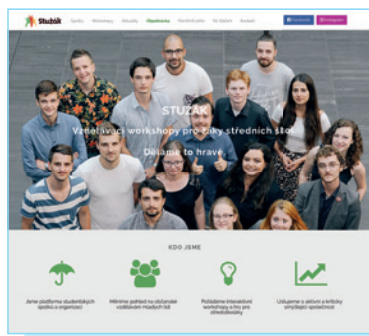

<http://evp.adaptacepraha.cz/wp-content/uploads/2018/09/adaptace-ZS2.pdf>

Stužák

Jsme Stužák. Studenti vysokých škol, kteří kromě svého studia, pomocí hravých a interaktivních workshopů, pomáhají žákům středních škol zamyslet se nad zdánlivě obyčejnými věcmi. Naše workshopy na společenskovední témata jsou garantované odborníky, ale pro žáky jsou zdarma. Děláme je srdcem, v celé ČR a děláme je skvěle – za přínos společnosti v oblasti kritického myšlení jsme byli i oceněni cenou Gratias Tibi.

<https://stuzak.cz>

Škola Můj Projekt – Mapy učebního pokroku v klíčových kompetencích

Měkké dovednosti jsou tím, co je dnes po absolventech velmi často poptáváno. V českém vzdělávání se s nimi však dosud moc systematicky nepracuje. Připravili jsme proto unikátní nástroj. Každou ze šesti klíčových kompetencí RVP ZV jsme rozložili v názorné mapě do konkrétních výstupů (rozdělených podle věku). Ty jsme jasně a podrobně popsali. Žáci i učitelé na mapách snadno sledují, co může dítě pro rozvoj kompetence kdy udělat. K práci s mapami vzniká metodika i online prostředí.

<https://www.skolamujprojekt.cz>

Škola pro demokracii

Škola pro demokracii sdružuje a metodicky podporuje žákovské parlamenty na ZŠ i SŠ v celé ČR. Páteří sítě škol, kterých je aktuálně 185, jsou krajská konzultační centra, která sdílí svou zkušenost. Žákovské parlamenty jsou komplexním vzdělávacím nástrojem, který má dopad na celou školní komunitu a klima školy. Jeho hlavním cílem je rozvoj občanských dovedností a odpovědných postojů. Program Škola pro demokracii má za cíl posilovat zralost demokracie v ČR.

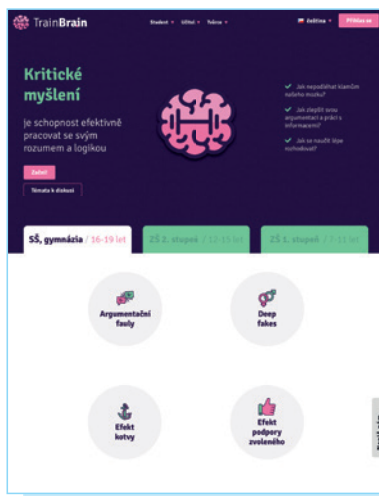
<http://www.skolaprodemokracii.cz>

TrainBra.in

Vzdělávací web o kritickém myšlení pro studenty a jejich učitele na středních školách, který prostřednictvím úloh a pracovních listů pomůže odpovědět na otázky: Jak nepodléhat klamům našeho mozku? Jak zlepšit svou argumentaci a práci s informacemi? Jak se naučit lépe rozhodovat?

<https://www.trainbra.in/cs/>

Učitel naživo

Učitel naživo je jednoletý nebo dvouletý výcvik pro budoucí učitele (tzv. pedagogické minimum) v rozsahu 750 hodin. Otevíráme již čtvrtý, plně akreditovaný ročník výcviku. Je určen absolventům vysokých škol, kteří chtějí učit děti na druhém stupni základní školy nebo na střední škole. Tito lidé získali titul Mgr./Ing. (i nepedagogického směru), chtějí učit předmět(y) podle své odbornosti, ale chybí jim potřebné učitelské zkušenosti a pedagogické vzdělání.

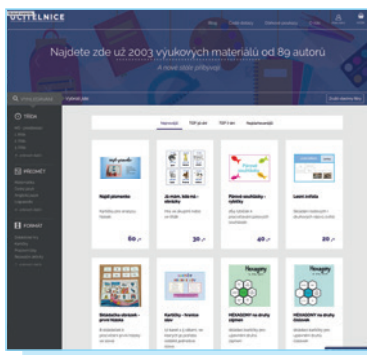
<https://www.ucitelnazivo.cz>

UČITELNICE.cz

Učitelnice je místo, kde učitelé najdou materiály, znalosti a inspiraci, aby učili co nejlépe a kvalitní přípravou netrávili dlouhé večery. Věříme, že nejlepší nápady pochází přímo od těch, kteří jsou s dětmi denně v kontaktu. Každý materiál je vytvořen učitelem (autorem) a řeší konkrétní potřebu dítěte nebo třídy. Takový učitel nejlépe rozumí dané situaci a výuku obohatí. Ze sdílení kvalitních materiálů pak mohou těžit všichni, nejvíce však samotné děti.

<https://www.ucitelnice.cz>

ZÁVĚREČNÉ SLOVO

Tvrzení, že je vzdělání základem pro kvalitní fungování společnosti, by si neopovážil rozporovat snad nikdo. Přesto je však veřejná debata na dané téma povrchní, plná frází, vžitých modelů, tradicionalismu. Za 30 let svobody a demokracie se nenašla dostatečná vůle a odvaha přizpůsobit vzdělávací systém v České republice potřebám moderního světa. Jako bychom se báli pojmenovat skutečnost, popsat reálný stav. Jako by nám chyběla vůle přiznat si neuspokojivou realitu a stanovit si cíle. A ten základní je jeden – připravit mladého člověka na život ve světě rychlých změn, dát mu takovou výbavu, aby v dnešní době obstál, aby byl připraven se celoživotně učit, vzdělávat, aby byl schopen hodnotit kvalitu informací, aby měl životní návyk vytvářet si názor opřený o fakta. A k tomu je potřeba mnohé – změnit výukové kurikulum, cíle vzdělávacího procesu, třeba i inovovat samotný model našeho školství. Je nutné přilákat do škol kvalitní učitele, vytvořit jim takové podmínky, aby být učitelem neznamenaloby živořit, nýbrž mít společenskou prestiž. Je potřeba začít. Vzdělání totiž není pouze klíčem k prosperitě, jak často zaznívá. Je klíčem ke svobodě a osobní spokojenosti.

Vít Rakušan je český politik a středoškolský učitel, od října 2017 poslanec Poslanecké sněmovny PČR, od roku 2019 předseda hnutí STAN. Dlouholetý starosta Kolína je autorem mnoha moderních řešení, která dnes usnadňují život občanů nejen v oblasti vzdělávání. V roce 2016 byl zařazen do žebříčku 100 největších inovátorů střední a východní Evropy, který vyhláší prestižní anglický mezinárodní deník Financial Times.

Do politiky jsem vstupoval před deseti lety s jednoduchou, ale jasnou představou držet se pokud možno vždy zdravého rozumu. Cítil jsem, že už mám za sebou dostatečnou praxi právníka, ekonoma i pedagoga, a že mohu své zkušenosti zúročit ve prospěch ostatních. Obou těchto myšlenek se stále držím a věřím, že jsou podstatou moderní liberální politiky, která pracuje pro reálný svět, opírá se o názory odborníků, naslouchá veřejnému mínění, ale neskouzává k podbízivosti populistických a krátkozrakých řešení. Jako právník vím, jaké škody při tvorbě nových právních předpisů dokáže napáchat neznalost faktů, souvislostí a neschopnost vytvořit si nad řešenými problémy nadhled, a vedle toho i snaha o získání bodů u voličů za každou cenu. Důležité je proto podporovat informovanost a vzdělanost nejen u politiků a znalců z oborů, ale obecně u celé společnosti, aby se nenechala obloudit píšťalou krysaře jako ve známém příběhu. Cesta politiky liberálního středu není proto vždy snadno schůdná, ale vede rozhodně nejdále, nezavede nás do propasti a má smysl se po ní bez ostychu, ale s čistým svědomím dát.

Zdeněk Hrba se narodil v roce 1975 a vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy a také Vysokou školu ekonomickou v Praze. V letech 2004 až 2018 působil jako odborný asistent na Katedře národního hospodářství Právnické fakulty Univerzity Karlovy, posledních sedm let jako tajemník této katedry. Od roku 2004 pracuje jako advokát. V letech 2010 až 2018 působil v Radě města Říčany, z toho čtyři roky v pozici 1. místostarosty. Je předsedou Správní rady Institutu moderní politiky iSTAR.

Za výraznou pomoc
při kompletaci tohoto díla
děkujeme
Kateřině Eliášové a Tereze Dundáčkové.

Odpovědnost ležela na bedrech
Barbory Urbanové.

INSTITUT MODERNÍ POLITIKY

Institut moderní politiky iSTAR, z.ú.
www.i-star.cz